

دو فصلنامه حسابداری ارزشی و رفتاری- سال ششم، شماره یازدهم، بهار و تابستان ۱۴۰۰، صفحه ۱۸۷-۲۱۶

شناسایی مؤلفه‌های گزارشگری پایداری در صنعت بیمه

مهناز محمودخانی^۱ علی رحمانی^{۲*} سعید همایون^۳ لیلی نیاکان^۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۶/۰۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۳/۱۹

چکیده

امروزه رویکرد گزارشگری در حسابداری، صرفاً به افشاء رویدادهای مالی منتهی نمی‌شود. از همین رو شرکت‌های زیادی در جهان در پاسخ به تقاضای ذینفعان و افزایش پاسخ‌گویی به جوامع، اطلاعاتی را در مورد عملکرد زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری خود منتشر می‌کنند که تحت عنوان گزارشگری پایداری شناخته می‌شود. هدف این پژوهش شناخت مؤلفه‌های زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری گزارش‌های پایداری در صنعت بیمه است. برای شناسایی مؤلفه‌های پایداری از تحلیل محتوای کیفی استفاده شد. ۱۲ گزارش پایداری شرکت‌های بیمه خارجی که دارای بالاترین امتیاز زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری در پایگاه تامسون رویترز بودند با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که مؤلفه‌های گزارشگری پایداری شامل کلیات و خلاصه‌های مهمی از اطلاعات شرکت، سرمایه‌گذاری پایداری، بیمه‌پایدار، اقدامات زیست‌محیطی، مشتریان و کارکنان شرکت، فرصت‌های عادلانه و تنوع و شمول، مدیریت توانگری و ریسک، آموزش و توسعه، سلامت و رفاه، مدیریت تطبیق، تغییر اقلیم، زنجیره تامین، عوامل سلامت سازمانی و پاسخگویی، ساختار رهبری، فعالیت شهروند شرکتی و فناوری اطلاعات است. همچنین یافته‌ها نشان می‌دهد که شرکت‌های بیمه طیف وسیعی از ذینفعان را به‌عنوان مخاطبان گزارش‌های پایداری خود در نظر می‌گیرند. نتایج این پژوهش می‌تواند مورداستفاده شرکت‌های بیمه داخلی در تدوین گزارش‌های پایداری قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: گزارشگری پایداری، توسعه پایدار، تحلیل محتوا، صنعت بیمه.

^۱ دانشجوی دکتری، گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران
m.mahmoudkhani@alzahra.ac.ir

^۲ استاد، گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران (نویسنده مسئول)،
rahmani@alzahra.ac.ir

^۳ دانشیار، گروه حسابداری، دانشکده مدیریت، دانشگاه گاوله، سوئد
Saeid.Homayoun@hig.se

^۴ استادیار، گروه مطالعات کلان بیمه، پژوهشکده بیمه، تهران، ایران
niakan@irc.ac.ir

۱-مقدمه

در واکنش به چندین فاجعه زیست‌محیطی رخ داده در دهه ۱۹۸۰، شرکت‌ها در سطح جهان آغاز به انتشار گزارش‌های زیست‌محیطی از فعالیت‌های خود کردند. بعد از مدتی در واکنش به رسوایی‌های اخلاقی دهه ۱۹۹۰، شرکت‌ها انتشار گزارش‌های اجتماعی از فعالیت‌های خود را در دستور کار قرار دادند (بروکت و رضایی، ۲۰۱۲؛ کریستوفی و همکاران، ۲۰۱۲). با گسترش انتشار گزارش‌های پایداری، استانداردهای گزارشگری پایداری توسط نهادهایی چون ابتکار گزارشگری جهانی^۱ و هیئت استانداردهای حسابداری پایداری آمریکا^۲ ارائه شد و روند ارائه گزارش‌های پایداری^۳ رو به فزونی گذاشت.

شرکت‌ها با ارائه گزارش‌های پایداری در تلاش هستند در زمینه توسعه پایدار گام بردارند و به فشارهایی که از سوی سمن‌ها و جامعه محلی وجود دارد، پاسخ دهند. صنعت بیمه عاملی تسهیل‌گر در پیشبرد فعالیت‌های اجتماعی و اقتصادی است و مکانیسم‌ها و مشوق‌های لازم برای تسهیل فعالیت پایدار تجارت در سطح کلان را در اختیار دارد. با این حال، بخش‌های مختلف صنعت بیمه در برابر ریسک‌های نوظهور ناشی از عوامل زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری آسیب‌پذیر هستند. این بخش‌ها تمایل دارند برای مدیریت موضوعات پایداری که ذاتاً از نظر تعداد، قابلیت کنترل‌پذیری و شدت متفاوت است، به بیمه‌نامه‌ها و روش‌های بیمه‌گری موجود اعتماد کنند.

موضوعات زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری، فعالیت‌های بیمه‌گری را تحت تأثیر قرار می‌دهد، اما استمرار تاب‌آوری این صنعت نسبت به موضوعات پایداری، مستلزم ادغام نظام‌مند دیدگاه‌های ذینفعان مختلف است (شی و هاتچین، ۲۰۱۳). محور اصلی فعالیت‌های شرکت‌های بیمه «بازار بیمه» است که در آن شرکت‌ها اقدام به صدور بیمه‌نامه و عرضه انواع مختلفی از محصولات بیمه‌ای نموده و در ازای آن حق بیمه از مشتریان دریافت می‌نمایند. با این حال با بروز رویدادها و حوادث و در نتیجه ادعای خسارت از سوی بیمه‌گذاران، شرکت‌ها زیان‌های وارده را جبران می‌نمایند. حق بیمه‌های جمع‌آوری شده سرمایه‌گذاری می‌شود و درآمدهای ناشی از سود سهام و غیره عاید شرکت‌های بیمه می‌شود. همچنین بسیاری از سهامداران باهدف دریافت سود سهام در شرکت‌های بیمه سرمایه‌گذاری می‌کنند؛ بنابراین صنعت بیمه زنجیره‌ای متشکل از ذینفعان مختلف را در بردارد که باید پاسخگوی فعالیت خود در این زمینه به آن‌ها باشد.

صنایع مختلف در زمینه‌های متمایز و با نگرانی‌های متفاوت اجتماعی و زیست‌محیطی و تحت تأثیر الگوی مشارکت ذینفعان فعالیت می‌کنند (گریفین و ماهون، ۱۹۹۷). شناخت مؤلفه‌های

¹ The Global Reporting Initiative (GRI)

² The Sustainability Accounting Standards Board (SASB)

³ Sustainability reporting

زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری خاص هر صنعت با توجه به ویژگی‌های خاصی که هر صنعتی از جمله صنعت بیمه دارد از اهمیت برخوردار است، به‌خصوص که تهیه گزارش‌های پایداری در بسیاری از کشورها مورد تأکید واقع شده است. در برخی مناطق از جمله اتحادیه اروپا، تهیه گزارش‌های پایداری برای شرکت‌های عضو بورس اوراق بهادار الزامی است و این امر حاکی از توجه روزافزون به گزارشگری پایداری در جهان است. طبق دستورالعمل راهبری شرکتی هیئت‌مدیره سازمان بورس اوراق بهادار ایران، شرکت‌ها می‌توانند با رویکرد توسعه پایدار، اطلاعات لازم در زمینه مسائل مالی، اقتصادی، محیطی و اجتماعی ارائه نمایند.

علی‌رغم توجه روزافزون به گزارشگری پایداری در سطح جهان و نقش مهمی که تهیه گزارشگری پایداری در شناخت چالش‌های زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری دارد، تاکنون در ایران، هیچ‌یک از شرکت‌های بیمه اقدام به تهیه گزارش‌های پایداری نکرده است، بنابراین لازم است که صنعت بیمه ایران نیز همگام با شرکت‌های بین‌المللی پیشرو در این مسیر گام بردارد. اگرچه در گزارش فعالیت هیئت‌مدیره شرکت‌ها، به‌صورت محدود، برخی از اقدامات شرکت‌ها در حوزه پایداری مورد اشاره قرار می‌گیرد، لیکن این گزارش‌ها نمایانگر کلیه عملکرد شرکت در حوزه پایداری نبوده و فعالان صنعت بیمه به دلیل فقدان وجود چارچوبی مشخص در خصوص گزارشگری پایداری، از این حوزه شناخت کافی ندارند.

در پژوهش‌های انجام شده (مانند لاک و سیلی، ۲۰۱۵) ابعاد و شاخص‌های مندرج در گزارش‌های شرکت‌های بیمه و اولویت‌بندی شاخص‌ها ارائه نشده و صرفاً درصد درج واژه‌های زیست‌محیطی و اجتماعی در گزارش‌ها با استفاده از تحلیل محتوای کمی بدون تعیین نوع شاخص زیست‌محیطی و اجتماعی تعیین گردیده است، در این پژوهش برای نخستین بار، محتوای گزارش‌های پایداری شرکت‌های بیمه منتخب خارجی مورد بررسی قرار می‌گیرد. در پژوهش حیاتی و همکاران (۱۳۹۷) و مصطفایی و حسینی (۱۴۰۰) به ترتیب مؤلفه‌های زیست‌محیطی و اجتماعی گزارش‌های فعالیت هیئت‌مدیره شرکت‌ها با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی مورد بررسی قرار گرفته اما تحلیل تمام جنبه‌های پایداری انجام نشده است. حال آنکه تحلیل صورت‌های مالی و گزارش فعالیت هیئت‌مدیره به‌گونه‌ای نیست که بتوان با استفاده از آن به چارچوب جامع گزارشگری پایداری برای صنعت بیمه دست‌یافت. از این رو در پژوهش حاضر از گزارش‌های پایداری شرکت‌های بیمه خارجی برای شناخت مؤلفه‌های پایداری استفاده شده است.

۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش

در دهه ۱۹۷۰ اولین موج از سازمان‌هایی که تأثیرات اجتماعی و زیست‌محیطی فعالیت‌های خود را منتشر می‌کردند، در ایالات متحده و اروپای غربی آغاز شد. در اواخر دهه ۱۹۸۰، در واکنش به گزارش‌های کمیسیون جهانی محیط‌زیست و توسعه سازمان ملل متحد، تقاضای دینفعان در خصوص تعهدات بیشتر شرکت‌ها در قبال توسعه پایدار افزایش یافت. در اوایل دهه ۱۹۹۰، چند سازمان بزرگ، شروع به افشای اطلاعات داوطلبانه در مورد عملکرد زیست‌محیطی خود به دینفعان کردند. بعدازآن روند گزارشگری پایداری با تدوین رهنمودها رو به فزونی گذاشت. ابتکار گزارشگری جهانی به سرعت به یک مرجع مهم بین‌المللی در این زمینه تبدیل شد و به توسعه اصول و روش‌های گزارشگری کمک کرد. ابتکار گزارشگری جهانی اولین راهنمای خود را برای تهیه گزارش‌های پایداری در سال ۲۰۰۰ منتشر کرد. پس از آن، تدوین گزارشگری پایداری در چند کشور مانند استرالیا اجباری و طرح‌های ابتکاری جدیدی مانند «پروژه افشای کربن» مطرح شد. در این طرح که ائتلافی از سرمایه‌گذاران بین‌المللی است، از شرکت‌ها خواسته می‌شود تا در مورد نقش، سهم و خط‌مشی‌های خود در خصوص تغییر اقلیم اطلاعاتی را افشا کنند. هرچند روند این بحث به نقش پررنگ مسائل زیست‌محیطی در توسعه گزارشگری پایداری اشاره دارد ولیکن همان‌طور که گری و همکاران (۱۹۹۵) اشاره دارند، گزارش پایداری ریشه در سنت گزارشگری مسئولیت اجتماعی شرکتی دارد (پرز و سانچز، ۲۰۰۹).

حسابداری و گزارشگری مالی سنتی به اندازه کافی نمی‌تواند نیازهای اندازه‌گیری اثرات محیطی و اجتماعی فعالیت‌های سازمانی را برآورده سازد (معصومی، صالح نژاد، ضیحی زرین کلایی، ۱۳۹۶). پیامدهای اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی فعالیت شرکت‌ها گزارشگری پایداری را به عنوان یکی از موضوعات چالش برانگیز تحقیقات حسابداری مطرح ساخته است (کاشانی پور و همکاران، ۱۳۹۹). در همین زمینه کارنیگی، پارکر و تاهوریدا (۲۰۲۰) بیان می‌دارند که حسابداری یک عمل فنی، اجتماعی و اخلاقی مربوط به استفاده پایدار از منابع و پاسخگویی مناسب به دینفعان است. در حالی که افشای اطلاعات مالی شرکت‌ها از طریق استانداردهای بین‌المللی و ملی حسابداری به خوبی مشخص شده است، افشای داده‌های غیرمالی که بیشتر به عنوان اطلاعات زیست محیطی، اجتماعی و راهبری (ESG) نامیده می‌شوند، بسیار سازماندهی نشده و بدون استانداردهای پذیرفته شده جهانی قابل ارجاع است. با این حال تعهد بازارهای مالی به معیارهای زیست محیطی، اجتماعی و راهبری در تصمیمات سرمایه‌گذاری در جهان رو به فزون است که از آن به عنوان سرمایه‌گذاری مسئولانه یاد می‌شود (اکلز و استروهلی، ۲۰۱۸).

گزارش‌های پایداری بانگیزه‌های گوناگونی ارائه می‌شود. در ابتدا گزارشگران عمدتاً تحت تاثیر فشارهای اجتماعی و به دنبال تأمین مشروعیت خود از طریق گزارشگری بودند. امروزه انگیزه‌های گزارشگری شامل مزایای استراتژیکی است که عبارت‌اند از: بازار (بهبود موقعیت رقابتی)، اجتماعی (رفع چالش‌های مربوط به ذینفعان)، سیاسی (کاهش قوانین و فشار سیاسی) و پاسخگویی (ایفای نقش شرکت در پاسخگویی نسبت به نتایج حاصله) (هیگینز و کافی، ۲۰۱۶). تهیه گزارش‌های پایداری باعث می‌شود که بتوان در قبال عملکرد خود پاسخگو بود. پاسخگویی در خصوص عملکرد امروزه صرفاً محدود به سرمایه‌گذاران و سهامداران نمی‌شود. از همین رو در جستجوی برای تأمین نیازهای طیف گسترده‌ای از ذینفعان، کسب‌وکارها از رویکرد ذینفعان برای تهیه گزارشگری پایداری استفاده می‌کنند (ژو، ۲۰۱۱). ذینفع به‌عنوان «هر گروه یا فردی که می‌تواند در دستیابی به اهداف شرکت تأثیر بگذارد یا تحت تأثیر قرار گیرد» تعریف شده است (فریمن، ۱۹۸۴). برخلاف طرفداران نظریه نمایندگی، فریمن (۱۹۸۴) تصریح می‌کند که مدیران با افراد ذینفع دارای رابطه امانتی^۱ هستند، وی گروه‌ها یا افرادی را تعریف می‌کند که می‌توانند تحت تأثیر اهداف سازمان قرار بگیرند. گری، اوون و ماندروز (۱۹۸۷) اظهار داشتند که ذینفعان حق دارند که از اطلاعات ویژه برای اخذ تصمیمات خاص بهره‌مند شوند.

ذینفعان در بازار بیمه بخشی از محیط داخلی شرکت (سهامداران، مدیران، کارمندان، نمایندگان انحصاری^۲) و بخشی از محیط خارجی (مشتریان خصوصی و نهادی، کارگزاران بیمه^۳، سایر بیمه‌گران، شرکت‌های برون‌سپاری^۴، سایر موسسات بیمه، ارائه‌دهندگان خدمات پشتیبانی تجاری، سازمان‌های تحقیق و توسعه و اعضای جامعه) هستند. هر ذینفع در رابطه با معاملات خود با یک شرکت بیمه دارای الزامات و انتظارات خاصی است. اولویت بیمه‌گران باید توسعه راهکارها و فرآیندهای سازمانی باشد که نیازها و انتظارات گروه‌های ذینفع مختلف را برآورده سازد (ویتکوفسکا، ۲۰۱۴). گزارش‌های پایداری به ذینفعان مختلف کمک می‌کند تا عملکرد بیمه را موردسنجش قرار دهند و از آن برای اتخاذ تصمیمات بهینه استفاده نمایند. گزارشگری پایداری کمک می‌کند تا نقش صنعت بیمه در توسعه پایدار با توجه به مدیریت ریسک‌های اقلیمی، ارائه محصولات پایدار و سرمایه‌گذاری مسئولانه روشن شود. همچنین بیمه به‌عنوان «سرمایه‌گذار نهادی» نقش مهمی در اقتصاد دارد؛ بنابراین، ضروری است گزارش‌های پایداری

¹ fiduciary

² exclusive agents

³ insurance brokers

⁴ outsourcing companies

دارای مشخصاتی باشند که نیازهای ذینفعان مختلف را برآورده سازد. گزارشگری پایداری کمک می‌کند تا شرکت‌های بیمه با شناسایی ریسک‌ها، کسب‌وکار خود را بهتر مدیریت کنند. امروزه سرمایه‌گذاران به عملکرد مسئولانه شرکت‌ها در قبال مسائل زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری اهمیت می‌دهند.

لاک و سیلی (۲۰۱۵) به تجزیه و تحلیل گزارش‌های ویژه مسئولیت اجتماعی شرکتی و افشائیات اجتماعی و زیست‌محیطی صنایع شیمیایی، بانکی و بیمه پرداختند و استدلال نمودند که توجه به صنعت بیمه و بانک از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ زیرا بیمه‌گران با توجه بحران‌های مالی، بیش از گذشته مورد توجه دقیق مردم قرار می‌گیرند. نتایج پژوهش سونی و کافلان (۲۰۰۸) نشان داد که بین چگونگی گزارش سازمان‌ها در صنایع مختلف در مورد مسئولیت اجتماعی شرکتی مطابق با دیدگاه ذینفعان، تفاوت وجود دارد. یافته‌های این مقاله حاکی از تأثیر آشکار صنعت در گزارشگری مسئولیت اجتماعی در سازمان‌های مختلف بود.

با توجه به نیاز شرکت‌ها به چارچوبی برای افشای اطلاعات پایداری، نهادهای مختلفی اقدام به انتشار رهنمودهای مختلفی نمودند. اهداف توسعه پایدار توسط سازمان ملل متحد ارائه شد. سپس استانداردهای ابتکار گزارشگری جهانی مطرح شد که بر همه ذینفعان تأکید داشته و خاص صنعت بیمه نیست. سه مؤلفه مهم استانداردهای ابتکار گزارشگری جهانی ابعاد زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی است (ابتکار گزارشگری جهانی، ۲۰۱۳). هیئت استانداردهای حسابداری پایداری آمریکا (SASB) نیز هرچند استاندارد خاص صنعت بیمه را منتشر کرده است ولیکن استانداردهای این نهاد با تأکید بر سرمایه‌گذاران بوده و تمام ذینفعان را پوشش نمی‌دهد. استانداردهای هیئت استانداردهای حسابداری پایداری بر موضوعات مالی با اهمیتی که می‌تواند بر وضعیت مالی یا عملکرد عملیاتی شرکت اثرگذارند، تأکید دارد (هیئت استانداردهای حسابداری پایداری، ۲۰۱۹). در رهنمود اصول سرمایه‌گذاری مسئولانه (PRI)، به عوامل زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری در فرایند سرمایه‌گذاری توجه می‌شود. رهنمود اصول بیمه پایدار (PSI) به‌عنوان یک چارچوب جهانی برای صنعت بیمه برای پرداختن به ریسک‌ها و فرصت‌های زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری مورد استفاده قرار می‌گیرد. در رهنمود افشای اقلیم (TCFD) بر افشای راهبری، استراتژی، معیارها و اهداف و مدیریت ریسک موارد مربوط به تغییر اقلیم تأکید می‌شود. در ادامه مطالعات انجام شده در زمینه موضوع پژوهش ارائه می‌شود. اسپالتر (۲۰۱۱) مسئولیت اجتماعی شرکتی را در شرکت‌های بیمه مورد بررسی قرار دادنتایج پژوهش وی تفاوت‌های چشمگیری را بین انواع مختلف بیمه‌گران و کشورها نشان داد. نتایج این پژوهش حاکی از آن داشت که جنبه‌های اجتماعی و اخلاقی مسئولیت اجتماعی شرکتی نسبت به جنبه‌های زیست‌محیطی، در فعالیت‌های تجاری بیمه‌گران بهتر منعکس است.

روکا و سیرسی (۲۰۱۲) شاخص‌های افشاشده در گزارش‌های پایداری شرکت‌های کانادایی را مورد بررسی قرار دادند. تجزیه و تحلیل محتوا از ۹۴ گزارش نشان داد که در مجموع از ۵۸۵ شاخص مختلف در گزارش‌ها استفاده شده است.

لاک و سیلی (۲۰۱۵) به تحلیل محتوای ۴۳۷ گزارش مسئولیت اجتماعی شرکتی در صنایع شیمیایی، بانکی و بیمه آلمان و سوئیس پرداختند. نتایج نشان داد، تولیدکنندگان صنایع شیمیایی سوئسی در گزارش ریسک‌های خاص صنعت، عملکرد خوبی دارند، در حالی که شرکت‌های آلمانی در گزارش ریسک‌های خاص بخش بانکداری و بیمه عملکرد مطلوب‌تری دارند. ساهین، کانکایا و ییلماز (۲۰۱۶) به تحلیل محتوای ۹۶ گزارش پایداری تهیه شده توسط ۴۲ شرکت در ترکیه طبق رهنمودهای ابتکار گزارشگری جهانی پرداختند. نتایج نشان داد، افشا در مورد استراتژی و مشخصات، بیش از افشای رویکرد مدیریت و شاخص‌های عملکرد در ترکیه بوده است.

پاپوتزی و سادھی (۲۰۲۰) در مطالعه‌ای بررسی نمودند که آیا گزارش‌های پایداری عملکرد پایداری شرکت‌ها را نشان می‌دهد؟ به عبارت دیگر، آیا میزان افشائیات آن آگاهی‌بخش است یا خیر. در پژوهش آن‌ها، از رتبه زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری بلومبرگ و شاخص‌های پایداری داوونز (DSJI)، به عنوان پروکسی عملکرد واقعی پایداری استفاده شد. نتایج نشان داد که گزارش‌های پایداری عملکرد واقعی پایداری را نشان می‌دهند.

فوکردی و محتاط (۱۳۹۶) با اتکا به رهنمودهای ابتکار گزارشگری جهانی، به دنبال تعیین معیارهای کلیدی عملکرد پایدار شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران برای انعکاس در گزارش پایداری این شرکت بودند. طبق یافته‌های این پژوهش، در این شرکت از میان معیارهای متنوع پیشنهادی ابتکار گزارشگری جهانی، ۲۲ معیار از انطباق بیشتری با اصول محتوایی گزارشگری پایدار برخوردار بودند.

حیاتی و همکاران (۱۳۹۷) مؤلفه‌های زیست‌محیطی گزارش‌های فعالیت هیئت‌مدیره شرکت‌ها را با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی مورد بررسی قرار دادند. بدین منظور، بخش زیست‌محیطی گزارش‌های فعالیت هیئت‌مدیره شرکت‌های بورسی طی سال‌های ۹۰ تا ۹۴ استخراج گردید و نتایج پژوهش بیانگر تفاوت معنادار نوع افشا در صنایع مختلف بود.

پورخانی ذاکله بری و همکاران (۱۳۹۹) الگویی در خصوص افشا پایداری شرکتی ارائه نمودند. بر اساس نظر خبرگان از مجموع ۱۶۹ مولفه مورد بررسی، ۸۰ مولفه در الگوی افشا پایداری شرکتی لحاظ شد.

مصطفایی و حسینی (۱۴۰۰) با تحلیل محتوای کیفی بخش گزارش مسئولیت اجتماعی مندرج در گزارش فعالیت هیئت مدیره شرکت‌های پذیرفته شده در بازار بورس و فرابورس اوراق بهادار، مهم‌ترین مقوله‌های گزارشگری اجتماعی ناظر بر ذینفعان اجتماعی، استخراج گردیده است. نتایج نشان داد تفاوت نوع افشاء در سطح صنایع انتخابی معنادار بود.

همان طور که ملاحظه می‌شود، در پژوهش‌های قبلی انجام شده (حیاتی و همکاران، ۱۳۹۷؛ مصطفایی و حسینی، ۱۴۰۰) نیز صرفاً بعد زیست محیطی و اجتماعی گزارش‌های فعالیت هیئت مدیره بیمه ایرانی بررسی شده است. در پژوهش حاضر از گزارشگری پایداری شرکت‌های بیمه خارجی برای شناخت تمام مولفه‌های پایداری استفاده شد.

۳- سوالات پژوهش

با توجه به مطالب ارائه شده قبلی، این پژوهش به دنبال شناسایی مؤلفه‌های گزارشگری پایداری خاص صنعت بیمه است. برای رسیدن به این هدف، سؤال‌های پژوهش به شرح زیر هستند:

- ذینفعان گزارش‌های پایداری صنعت بیمه چه کسانی هستند؟
- از کدام‌یک از رهنمودها و استانداردها در متن گزارش‌های پایداری استفاده می‌شود؟
- مؤلفه‌های گزارشگری پایداری در صنعت بیمه چیست؟

۴- روش شناسی پژوهش

محققان در زمینه حسابداری زیست‌محیطی و اجتماعی، عموماً از تحلیل محتوا به‌عنوان روش پژوهش برای جمع‌آوری شواهد تجربی استفاده می‌کنند (پارکر، ۲۰۰۵). محققان مختلفی در حوزه گزارشگری زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری تاکنون از روش تحلیل محتوا استفاده نموده‌اند (لاک و سیلی، ۲۰۱۵؛ روکا و سیرسی، ۲۰۱۲؛ حیاتی و همکاران، ۱۳۹۷). در این پژوهش نیز با استفاده از تحلیل محتوا، مشخصات و محتوای گزارش‌های پایداری صنعت بیمه موردبررسی قرار گرفته است. برای تحلیل گزارش‌های پایداری خارجی از تحلیل مضمون استفاده شده است. تحلیل مضمون از رویکردی مناسب و انعطاف‌پذیر برای تحلیل داده‌های کیفی بهره می‌برد. این روش داده‌های پراکنده و متنوع را به داده‌هایی غنی و تفصیلی تبدیل می‌کند (بران و کلارک، ۲۰۰۶).

از نمونه‌گیری هدفمند برای انتخاب گزارش‌های پایداری شرکت‌های بیمه خارجی برای انجام تحلیل محتوا استفاده شد. بر این اساس امتیاز زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری شرکت‌های بیمه خارجی برای انتخاب و اولویت‌بندی گزارش‌ها ملاک عمل قرار گرفت. امروزه پایگاه‌های اطلاعاتی مهمی مانند تامسون رویترز به رتبه‌بندی عملکرد سه‌گانه زیست‌محیطی، اجتماعی و

راهبری شرکت‌ها می‌پردازند. بانک‌های اطلاعاتی که از چندین سال پیش ایجاد شده است، این فرصت را به وجود آورده تا درک مزایای ارزیابی غیرمالی شرکت‌ها میسر شود. علاوه بر این، دسترسی به بانک‌های اطلاعاتی، ارزیابی غیرمالی سازمانی را با استفاده از یک تجزیه و تحلیل کارآمد و سریع امکان‌پذیر کرده و فرصت مقایسه یک واحد خاص با سایر واحدهای تجاری و نیز کشورهای مختلف فراهم می‌آورد (سیکاز و وولزک، ۲۰۱۸).

نمرات زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری نمایانگر یک معیار کلی از کیفیت عملکرد شرکت است (ریباندو و بونی، ۲۰۱۰). پایگاه اطلاعاتی تامسون رویترز، دارای داده‌های بیش از ۶۰۰۰ شرکت سهامی عام، در بیش از ۴۰۰ معیار مختلف زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری از سال ۲۰۰۲ تاکنون است (رویترز، ۲۰۱۷). در جدول ۱ وزن امتیازات زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری که در پایگاه تامسون رویترز برای رتبه بندی شرکت‌ها استفاده می‌شود مشخص شده است.^۱

جدول ۱. وزن امتیازهای زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری در پایگاه تامسون رویترز

مؤلفه	دسته	شاخص‌ها در رتبه‌بندی	وزن	وزن ستون
زیست‌محیطی	استفاده از منابع	۱۹	۱۱%	۱۱%+۱۲%+۱۱%
	انتشار گاز گلخانه‌ای	۲۲	۱۲%	
	نوآوری	۲۰	۱۱%	
اجتماعی	نیروی کار	۲۹	۱۶%	۱۶%+۴,۵%+۸%+۷% %
	حقوق بشر	۸	۴,۵%	
	جامعه محلی	۱۴	۸%	
	محصولات مسئولانه	۱۲	۷%	
راهبری	مدیریت	۳۴	۱۹%	۱۹%+۷%+۴,۵%
	سهامداران	۱۲	۷%	
	استراتژی مسئولیت اجتماعی شرکتی	۸	۴,۵%	
جمع	-	۱۷۸	۱	۱۰۰%

منبع: رویترز، ۲۰۱۹

بر اساس جدول (۱)، هر یک از مؤلفه‌های زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری از دسته‌های مختلف و هر دسته از شاخص‌های مختلفی تشکیل شده است. تعداد شاخص‌های هر دسته ذکر

^۱ <https://www.thomsonreuters.com/>

شده در جدول ۱، تعیین‌کننده وزن ستون مربوطه است. برای محاسبه نمرات مقوله‌های زیست‌محیطی و اجتماعی و همچنین اختلاف امتیازات در پایگاه تامسون رویترز، تفاوت نوع صنعت و فعالیت شرکت نیز لحاظ می‌شود. برای محاسبه دسته‌های راهبری، کشوری که دفتر مرکزی شرکت در آن قرار دارد، به‌عنوان معیار، مورد استفاده قرار می‌گیرد (رویترز، ۲۰۱۹). بنابراین شرکت‌ها در پایگاه تامسون رویترز بر اساس عملکرد زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری خود و برحسب ۱۷۸ شاخص رتبه بندی می‌شوند. در این پژوهش از نمره زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری شرکت برای انتخاب شرکت‌های مورد تحلیل استفاده شد.

در این پژوهش از امتیاز زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری شرکت‌های بیمه خارجی که در پایگاه تامسون رویترز ذکر شده است برای انتخاب گزارش‌های پایداری استفاده شده است. اطلاعات شرکت‌های بیمه‌ای در پایگاه تامسون رویترز بر اساس ۴ نوع فعالیت بیمه مختلط، بیمه زندگی و سلامت، بیمه اموال و مسئولیت و بیمه اتکایی طبقه‌بندی می‌شوند. در این پژوهش تلاش شد شرکت‌هایی با زمینه‌های مختلف فعالیتی در نمونه پژوهش گنجانده شوند. لذا شرکت‌ها بر اساس امتیاز پایداری در ۴ زمینه فعالیت اولویت‌بندی شده و آن‌هایی که بالاترین امتیاز پایداری را داشتند و نتایج عملکرد خود را به شکل گزارش پایداری منتشر می‌نمودند و گزارش پایداری آن‌ها برای سال ۲۰۱۹ در دسترس بود تحلیل شد.

فرض اصلی محققان در انتخاب این رویکرد این بوده است که شرکت‌هایی که از بالاترین امتیاز زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری برخوردارند، جنبه‌های مختلف پایداری را در عملیات خود پیاده‌سازی کرده و به شکل جامعه‌تری مسائل پایداری در گزارش آن‌ها پوشش داده می‌شود؛ بنابراین، استفاده از گزارش‌های پایداری شرکت‌های دارای بالاترین عملکرد پایداری، هدف پژوهش را در زمینه شناخت مؤلفه‌های گزارشگری پایداری در صنعت بیمه به شکل بهتری برآورده می‌سازد.

تحلیل محتوای کیفی تا حصول به اشباع نظری ادامه یافت. اگرچه با تحلیل هشت گزارش، داده‌ها حاکی از تکرار کدهای پژوهش داشت، تحلیل محتوا تا ۱۲ گزارش ادامه یافت تا از اشباع داده‌ها اطمینان حاصل گردد. در جدول ۲ اسامی شرکت‌های مورد تحلیل ارایه شده است. لازم به ذکر است که امتیاز زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری شرکت‌های مورد تحلیل از پایگاه تامسون رویترز استخراج شده است.

جدول ۲. اسامی شرکت‌های مورد تحلیل

کشور	امتیاز زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری بر اساس پایگاه تامسون رويترز	نوع طبقه‌بندی صنعت در پایگاه تامسون رويترز	نام رایج شرکت
آلمان	۹۲,۲۶	بیمه مختلط	Allianz SE
استرالیا	۸۶,۰۲	بیمه اموال و مسئولیت	Insurance Australia Group Ltd(IAG)
ایالت متحده	۸۵,۰۵	بیمه سلامت و زندگی	Prudential Financial Inc
سوئیس	۸۴,۰۸	بیمه اتکایی	Swiss Re AG
انگلستان	۸۴,۳۴	بیمه سلامت و زندگی	Aviva PLC
ایالت متحده	۸۳,۹۲	بیمه اموال و مسئولیت	Allstate Corp
آلمان	۸۳,۳۳۷	بیمه اتکایی	Muenchener
ایالت متحده	۷۶,۷	بیمه مختلط	Hartford Financial Services Group Inc
ایالت متحده	۷۷,۳۸	بیمه سلامت و زندگی	MetLife Inc
آلمان	۷۶,۸۴	بیمه اتکایی	Hannover Rueck SE
جمهوری کره	۷۶,۴	بیمه اموال و مسئولیت	Samsung Fire & Marine Insurance Co Ltd
سوئیس	۷۳,۷۶	بیمه مختلط	Zurich Insurance Group AG

منبع: یافته‌های پژوهش

لازم به ذکر است که چون شرکت‌های خارجی در انتشار گزارش‌های پایداری خود عمدتاً از استانداردها و رهنمودهای مشخصی نظیر استانداردهای ابتکار گزارشگری جهانی و هیئت استانداردهای حسابداری پایداری آمریکا استفاده می‌نمایند، این امر باعث می‌شود که گزارش‌ها شبیه به هم بوده و اشباع نظری سریع‌تر حاصل شود. یادآوری می‌شود، استانداردهای ابتکار گزارشگری جهانی خاص صنعت بیمه نبوده و هر شرکتی بر حسب صنعت و نیز اطلاعاتی که افشای آن را برای ذینفعان لازم می‌داند اقدام به افشاء می‌نماید. استانداردهای هیئت استانداردهای حسابداری پایداری آمریکا نیز علی‌رغم خاص بودن این استانداردها برای صنعت بیمه صرفاً نیازهای اطلاعاتی سرمایه‌گذاران را پوشش می‌دهد. از این رو در این پژوهش تلاش شد با تحلیل محتوای نمونه گزارش‌های پایداری خارجی منتخب، مؤلفه‌های خاص صنعت بیمه استخراج شود که منعکس‌کننده نیازهای خاص کلیه ذینفعان باشد.

۵- یافته‌های پژوهش

ذینفعان گزارشگری پایداری

در جدول ۳ ذینفعان گزارش‌های پایداری شرکت‌های بیمه منتخب احصا شده است. لازم به ذکر است که در گزارش پایداری هارتفورد ذینفعان شرکت درج نشده بود، از همین رو در جدول زیر اطلاعاتی از هارتفورد نیست.

جدول ۳. ذینفعان شرکت‌های بیمه

تعداد تکرار	Zurich	Samsung	Hannover	MetLife Inc	Muenchener	Allstate	Aviva PLC	Swiss Re	Prudential	IAG	Allianz SE	ذینفعان شرکت
۱۱	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	مشتریان
۱۱	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	سرمایه‌گذاران / سهامداران
۹	*	*		*	*	*	*		*	*	*	کارکنان و بازنشستگان
۹	*		*	*	*	*		*	*	*	*	جامعه مدنی (نظیر سمن های زیست محیطی و پایداری)
۸		*	*	*	*			*	*	*	*	جامعه
۷	*		*	*		*	*	*	*			عرضه‌کنندگان / زنجیره عرضه
۵	*					*	*	*	*			استاندارد‌گذاران، قانون‌گذاران و نهادهای نظارتی
۴				*	*			*	*			دولت
۳	*			*			*					هیئت‌مدیره / مدیریت ارشد
۳		*							*	*		شرکای تجاری
۲	*			*								رسانه‌ها
۲					*				*			مشاوران، تحلیلگران و واسطه‌های مالی مستقل
۲					*			*				مراکز پژوهشی و دانشگاهی
۱	*											انجمن‌های مربوط به صنعت
۱								*				مؤسسات رتبه‌بندی
۱								*				سازمان‌های چندجانبه (مانند سازمان ملل)

منبع: یافته‌های پژوهش

درخصوص ذینفعان، دو رویکرد وجود دارد. در رویکرد محدود، ذینفعان گزارش‌های پایداری محدود به سهامداران و سرمایه‌گذاران می‌شود. در رویکرد گسترده، طیف وسیعی از افراد حتی و

محیط زیست و جامعه به‌عنوان ذینفع در نظر گرفته می‌شود. همان‌طور که در جدول فوق مشخص است شرکت‌های مطرح بین‌المللی رویکرد گسترده را اتخاذ کرده‌اند. در گزارش‌های پایداری شرکت‌های بیمه خارجی علاوه بر ذکر ذینفعان مستقیم شرکت مانند سهامداران، سرمایه‌گذاران، کارکنان و مشتریان ذینفعان دیگری مانند رسانه‌ها نیز مورد تأکید قرار گرفته است. یافته‌های جدول ۳ نشان می‌دهد مشتریان، کارکنان و سهامداران، سرمایه‌گذاران، عرضه‌کنندگان، دولت، نهادهای قانونی و نظارتی، جامعه محلی و جامعه مهم‌ترین ذینفعان گزارش‌های پایداری با تعداد حداقل ۴ مرتبه تکرار هستند. بنابراین همان‌طور که از نتایج این جدول مشخص است نوع نگاه شرکت‌ها برای افشای اطلاعات، مبتنی بر نیازهای اطلاعاتی کلیه ذینفعان است.

نوع استانداردها، رهنمودها و افشائیات مورد تأکید

تحلیل محتوای متن گزارش‌های پایداری شرکت‌های بیمه خارجی نشان می‌دهد برخی شرکت‌ها در متن یا پیوست گزارش‌های پایداری خود، به استانداردها و رهنمودهای پایداری مبنای تهیه گزارش‌ها اشاره می‌کنند و برخی دیگر عملکردهای خود در خصوص به‌کارگیری الزامات خاص هر صنعت را به‌صورت جداگانه و یا ارجاع به متن اصلی گزارش و یا گزارش و خبرهایی که در سایت شرکت منتشر شده نشان می‌دهند. در جدول ۴ استانداردهای مورد تأکید در گزارش‌های پایداری مورد بررسی قرار گرفته است.

لازم به ذکر است که ممکن است شرکتی، گزارش‌های خاصی را به‌صورت مجزا از گزارش پایداری خود (مانند گزارش افشای اقلیم که بر اساس الزامات و افشائیات مورد تأکید در رهنمود افشای اقلیم است) تهیه کرده باشد ولی چون در متن یا پیوست گزارش پایداری، شرحی از تطابق اقدامات با معیارهای استانداردها و رهنمودهای مورد اشاره نداشته است، در جدول زیر این شرکت‌ها پوشش داده نمی‌شوند. در واقع هدف اصلی این تحلیل، شناخت رهنمودها و استانداردهایی است که شرکت‌ها سعی دارند به‌طور دقیق در متن گزارش پایداری خود از الزامات و توصیه‌های آن رهنمودها بیشتر استفاده کنند و اقدامات زیست‌محیطی، اجتماعی و پایداری خود در راستای هر یک از موارد افشای مورد تأکید در آن استانداردها و رهنمودها بیان کرده و صرفاً به ذکر نام آن رهنمود و استاندارد اتکا نکرده باشند. نتایج این بخش می‌تواند در شناخت استانداردها و رهنمودهای مناسب برای تهیه گزارشگری پایداری مورد استفاده قرار گیرد. ضمن اینکه باعث می‌شود در آینده بتوان گزارش‌های پایداری را تهیه نمود که اهداف و الزاماتی که مدنظر نهادهای مختلف است را برآورده سازد.

جدول ۴. نوع استانداردها، رهنمودها و افشائیات مورد تأکید

تعداد تکرار	افشای اقلیم	اهداف توسعه پایدار (SDG)	اصول بیمه پایدار (PSI)	اصول سرمایه گذاری مسئولانه (PRI)	هیئت استانداردهای حسابداری پایداری (SASB)	ابتکار گزارشگری جهانی (GRI)	شرکت رهنمود
۳	*	*				*	Allianz SE
۳	*	*				*	IAG
۳	*				*	*	Prudential
۱		*					Swiss Re
۰							Aviva
۲		*				*	Allstate
۳		*		*		*	Muenchener
۰							Hartford
۴	*	*				*	MetLife Inc
۱						*	Hannover
۲		*				*	Samsung
۳		*	*			*	Zurich
-	۴	۸	۱	۱	۲	۹	تعداد تکرار

منبع: یافته‌های پژوهش

همان‌طور که اشاره شد، با توجه به اتخاذ رویکرد گسترده ذینفعان توسط شرکت‌های بیمه خارجی، این شرکت‌ها عمدتاً از استانداردهای ابتکار گزارشگری جهانی استفاده می‌نمایند. نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد که عمده شرکت‌ها از استانداردهای ابتکار گزارشگری جهانی استفاده کرده‌اند و شرکت‌های محدودی نیز سعی داشته‌اند در جداولی مجزا، انطباق عملکرد خود با استانداردهای هیئت استانداردهای حسابداری پایداری را نشان دهند. یافته‌ها بیانگر این است که در نمونه این پژوهش، فقط شرکت‌های آمریکایی جداول تطابق با استانداردهای هیئت استانداردهای حسابداری پایداری داشته‌اند که دلیل اصلی آن هم این است که هیئت استانداردهای حسابداری پایداری در کشور آمریکا است. بعضاً در گزارش‌های پایداری علاوه بر تأکید شرکت‌ها بر استانداردهای پایداری، سایر رهنمودها و دستورالعمل‌های پایداری هم مورد تأکید است. این امر نشان می‌دهد که در تهیه گزارش‌های پایداری بایستی علاوه بر توجه به استانداردهای گزارشگری پایداری، به رهنمودهایی چون افشای اقلیم، سرمایه‌گذاری مسئولانه و اصول بیمه پایدار نیز توجه نمود. دو شرکت آویوا و هارتفورد در متن گزارش خود اشاره‌ای به رهنمود خاصی نکرده‌اند. هرچند هارتفورد جدول تطابق اقدامات با استانداردهای ابتکار

گزارشگری جهانی در متن گزارش پایداری خود ندارد اما در گزارش‌هایی مجزا، اقدامات خود در قالب این استانداردها را شرح داده است. شرکت مت لایف بیشترین استفاده را از رهنمودها و استانداردهای پایداری کرده است.

ساختار گزارشگری پایداری

با استفاده از تحلیل محتوا، ۱۷ مؤلفه در گزارش‌های پایداری شامل (۱) کلیات شرکت، (۲) سرمایه گذاری پایدار، (۳) بیمه پایدار، (۴) آموزش و توسعه، (۵) مدیریت توانگری و ریسک، (۶) سلامت و رفاه، (۷) مدیریت تطبیق، (۸) زنجیره تامین و ارزش، (۹) سلامت سازمانی و پاسخگویی، (۱۰) ساختار رهبری، (۱۱) کارکنان، (۱۲) شمول اجتماعی، تنوع و فرصت‌های عادلانه، (۱۳) فعالیت‌های شهروندشرکتی، (۱۴) فناوری اطلاعات، (۱۵) تغییر اقلیم، (۱۶) مشتریان و (۱۷) اقدامات زیست محیطی شناسایی شد. طبقه بندی سنجه‌ها در مؤلفه‌های مذکور بر اساس تجارب نویسندگان و مطالعه گزارش‌های پایداری و طبقه بندی مرسوم در رهنمودهای پایداری بدست آمده است. در ادامه، ساختار گزارش‌های پایداری شرکت‌های مورد تحلیل ارائه می‌شود.

• کلیات شرکت

تمام گزارش‌های پایداری به معرفی فعالیت شرکت، سال تهیه گزارش و... می‌پردازند. در جدول ۵ اطلاعات کلی استخراج شده است. عدد ۱ مبین این است که سنجه مد نظر در گزارش وجود دارد

جدول ۵. سنجه‌های کلیات شرکت

ردیف	سنجه	Allianz SE	I A G	Prudential	Swiss Re	Aviva PLC	Allstate	Muenchener	Hartford	MetLife Inc	Hannover	Samsung	Zurich	جمع
۱	پیام مدیرعامل یا رئیس هیئت مدیره شرکت	۱	۱	۱	۱		۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱۱
۲	معرفی کلی شرکت	۱	۱	۱	۱									۱۰
۳	توصیف ذینفعان شرکت	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱						۱۱
۴	وضعیت کلی حساب‌ها و صورت‌های مالی شرکت		۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱			۱		۹
۵	نقشه اهمیت پایداری	۱	۱	۱	۱		۱	۱						۱۰
۶	مشخصات کلی گزارشگری	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱۲

● سرمایه‌گذاری پایدار

امروزه مبحث سرمایه‌گذاری پایدار و توجه به ملاحظات زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری در سرمایه‌گذاری‌ها و نیز مالکیت فعال در شرکت‌های سرمایه‌پذیر مورد تأکید است. در صفحه ۲۸ گزارش پایداری شرکت آل استیت در این خصوص آمده است:

«تصمیمات سرمایه‌گذاری آل استیت بخشی مهم از اثر مسئولیت شرکتی ما بر کارمندان، مشتریان و سرمایه‌گذاران را نشان می‌دهد. ما با یک رویکرد رقابتی و جامع با سبد سرمایه‌گذاری ۸۸ میلیارد دلاری خود در سال ۲۰۱۹ بهترین ارزش را برای سهامداران فراهم می‌کنیم. به‌عنوان مباشر^۱ این پرتفو، آل استیت درک می‌کند که مسائل زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری (ESG) می‌تواند بر عملکرد سرمایه‌گذاری تأثیر گذارد» (ال استیت، ص ۲۸ بند ۱).

جدول ۶. سنجه‌های سرمایه‌گذاری پایدار

ردیف	سنجه	Allianz SE	I A G	Prudential	Swiss Re	Aviva PLC	Allstate	Muenchener	Hartford	MetLife Inc	Hannover	Samsung	Zurich	جمع
۱	شرح رویکرد شرکت در خصوص سرمایه‌گذاری پایدار	۱	۱	۱	۱		۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱۱
۲	شرح، میزان و حجم سرمایه‌گذارهای سبز و پایدار	۱		۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱۱
۳	شرح مواردی که شرکت سرمایه‌گذاری در آن‌ها را ممنوع کرده است	۱			۱					۱	۱		۱	۵
۴	مالکیت فعال در شرکت‌های سرمایه‌پذیر	۱		۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱				۹
۵	شرح اطلاعات کلیدی مربوط به سهامداران و سرمایه‌گذاران و نحوه تعامل با آن‌ها		۱									۱		۲

● بیمه پایدار

در بیمه پایدار، بر لحاظ ملاحظات زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری در عملیات اصلی صنعت بیمه یعنی محصولات بیمه‌ای و ارائه انواع محصولات مختلف بیمه‌ای که رویکرد پایدار داشته و ریسک‌ها و فرصت‌های زیست‌محیطی یا اجتماعی را تحت پوشش قرار می‌دهند تأکید می‌شود. در جدول ۷ سنجه‌های بیمه پایدار ذکر شده است.

¹ steward

جدول ۷. سنجه‌های بیمه پایدار

ردیف	سنجه	Allianz SE	I A G	Prudential	Swiss Re	Aviva PLC	Allstate	Muenchener	Hartford	MetLife Inc	Hannover	Samsung	Zurich	جمع
۱	استثنائات صدور بیمه‌نامه				۱			۱					۱	۴
۲	رویکرد شرکت در خصوص بیمه پایدار و توجه به ملاحظات پایداری	۱	۱		۱		۱	۱	۱			۱	۱	۹
۳	محصولات و راه‌حل‌های بیمه‌ای شرکت	۱	۱		۱		۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱۰

● آموزش و توسعه

بحث آموزش و توسعه یکی از سرفصل‌های مورد تأکید در شرکت‌های بیمه بوده است. در این قسمت، شرکت‌ها به دوره‌های آموزشی برگزار شده و اقداماتی که در خصوص ارتقای سطح توسعه کارکنان شرکت و سایر زمینه‌های مربوط به این بخش می‌نمایند اشاره کرده‌اند. جدول ۸ به تشریح جزئیات مؤلفه آموزش و توسعه می‌پردازد.

جدول ۸. سنجه‌های آموزش و توسعه

ردیف	سنجه	Allianz SE	I A G	Prudential	Swiss Re	Aviva PLC	Allstate	Muenchener	Hartford	MetLife Inc	Hannover	Samsung	Zurich	جمع
۱	مشارکت در تحقیقات علمی	۱			۱		۱	۱		۱	۱	۱		۷
۲	نحوه نگهداشت و پرورش استعدادها و اندازه‌گیری پیشرفت در مسیر استعدادیابی	۱	۱	۱	۱		۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱۱
۳	شرح اقدامات آموزشی صورت گرفته در شرکت	۱	۱	۱	۱		۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱۱
۴	حمایت از جوانان و فارغ التحصیلان دانشگاه و آموزش و اشتغال آنان	۱		۱	۱			۱	۱	۱	۱		۱	۸
۵	پشتیبانی از خط‌مشی‌های پایدار از طریق همکاری با دولت، نهادها و انجمن‌ها و گروه‌های مختلف طرفدار پایداری	۱	۱		۱			۱	۱	۱	۱		۱	۸
۶	تنوع بهره‌گیری از متخصصین از سرتاسر جهان							۱						۱

● مدیریت توانگری و ریسک

مدیریت توانگری و ریسک به‌عنوان جزء کلیدی عملیات بیمه، در گزارش‌های پایداری به آن پرداخته می‌شود و انواع ریسک‌هایی که شرکت‌ها مواجه می‌شوند تشریح می‌گردد. در جدول ۹ سنجه‌های مدیریت ریسک بیان شده است.

جدول ۹. سنجه‌های مدیریت توانگری و ریسک

ردیف	سنجه	Allianz SE	I A G	Prudential	Swiss Re	Aviva PLC	Allstate	Muenchener	Hartford	MetLife Inc	Hannover	Samsung	Zurich	جمع
۱	سنجش وضعیت مدیریت توانگری و ریسک شرکت	۱	۱	۱	۱		۱	۱		۱	۱	۱	۱	۱۰
۲	شرح مدیریت انواع ریسک‌های کسب‌وکار شرکت	۱	۱	۱	۱		۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱۱

● سلامت و رفاه

محیط کار سالم و امکانات رفاهی نکته کلیدی است که به‌خصوص در شرایط همه‌گیری بیماری کرونا اهمیت روزافزون یافته است. در جدول ۱۰ سنجه‌های سلامت و رفاه ذکر شده است.

جدول ۱۰. سنجه‌های سلامت و رفاه

ردیف	سنجه	Allianz SE	I A G	Prudential	Swiss Re	Aviva PLC	Allstate	Muenchener	Hartford	MetLife Inc	Hannover	Samsung	Zurich	جمع
۱	شرح انواع امکانات و مزایای در نظر گرفته شده که محیط کاری جذاب را برای کارکنان فراهم می‌آورد	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱		۱		۱	۱	۱۱
۲	اقدامات صورت گرفته در خصوص سلامت کارکنان و بهداشت و ایمنی محیط کار	۱		۱	۱		۱	۱		۱	۱	۱	۱	۹
۳	از دست دادن کارکنان و میزان غیبت کارکنان و مدیران فعال شرکت در اثر بیماری، تصادفات و حادثه‌های رخ داده در اثر عدم ایمنی				۱			۱			۱	۱		۴

● مدیریت تطبیق

رعایت قوانین و مقررات و مبارزه با پول‌شویی و فساد، مبحث دیگر گزارش‌های پایداری است. در جدول ۱۱ سنجه‌های مرتبط با این مؤلفه ارائه شده است.

جدول ۱۱. سنجه‌های مدیریت تطبیق

ردیف	سنجه	Allianz SE	I A G	Prudential	Swiss Re	Aviva PLC	Allstate	Muenchene	Hartford	MetLife Inc	Hannover	Samsung	Zurich	جمع
۱	پرداخت مالیات و رعایت مقررات مالیاتی	۱						۱				۱		۴
۲	شرح نحوه تعامل شفاف و قابل اعتماد با نهادهای نظارتی و وضع کننده قانون	۱	۱									۱		۴
۳	سیستم شکایات و سازوکار رسیدگی و افشاگری‌های تخلفات صورت گرفته				۱	۱	۱	۱				۱		۶
۴	شرح کلیاتی از قوانین و مقررات و آئین‌نامه‌ها و سیستم کنترل و نظارت شرکت در خصوص آن	۱	۱		۱			۱	۱	۱		۱		۹
۵	رقابت و تجارت منصفانه و رعایت استانداردهای ضدانحصاری	۱										۱		۲
۶	اقدامات انجام شده در زمینه مبارزه با پول‌شویی، فساد و تقلب و رشوه	۱			۱	۱				۱		۱	۱	۸

● زنجیره تأمین و ارزش

بحث زنجیره تأمین و ارتباط با عرضه کنندگان نیز یکی از بحث‌های گزارش‌های پایداری است. در جدول ۱۲ سنجه‌های مرتبط با این مؤلفه ارائه شده است.

جدول ۱۲. سنجه‌های زنجیره تأمین و ارزش

ردیف	سنجه	Allianz SE	I A G	Prudential	Swiss Re	Aviva PLC	Allstate	Muenchener	Hartford	MetLife Inc	Hannover	Samsung	Zurich	جمع
۱	زنجیره تأمین پایدار و مسئولانه	۱	۱										۱	۱۱
۲	میزان فاکتورهای پرداخت شده و تأدیه به موقع صورت حساب ها و فاکتورها به تأمین کنندگان					۱								۱

● سلامت سازمانی و پاسخگویی

در بخش سلامت سازمانی و پاسخگویی، مواردی که باعث پاسخگویی (مانند اطمینان بخشی گزارش های غیر مالی) و سلامت سازمانی می شود بیان شده است. در جدول ۱۳ سنجه های مرتبط با مؤلفه راهبری ارائه شده است.

جدول ۱۳. سنجه های سلامت سازمانی و پاسخگویی

ردیف	سنجه	Allianz SE	I A G	Prudential	Swiss Re	Aviva PLC	Allstate	Muenchener	Hartford	MetLife Inc	Hannover	Samsung	Zurich	جمع
۱	شرح آئین رفتار حرفه ای، فرهنگ سازمانی و اصول و منشور رفتاری و اخلاقی	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱۲
۲	نگاه کلی به استراتژی، اهداف و مأموریت پایداری	۱	۱		۱			۱	۱	۱	۱	۱		۹
۳	شرکت در انواع رتبه بندی های مطرح بین المللی		۱		۱			۱				۱	۱	۶
۴	بررسی منظم بهبود عملکرد مدیریت پایدار کسب و کار شرکت		۱		۱						۱			۲
۵	رویکرد مسئولانه در خصوص لابی گری، مشارکت سیاسی و تعامل با روزنامه نگاران							۱				۱		۲
۶	رعایت و شرح و نظارت بر اصول و منشور حاکمیت شرکتی		۱	۱	۱		۱		۱			۱		۷
۷	اطمینان بخشی به گزارش های غیر مالی و پایداری	۱	۱		۱	۱		۱				۱	۱	۷
۸	نحوه تعامل با ذینفعان و شناسایی نیازهای آنان				۱	۱						۱	۱	۶
۹	مدل و چارچوب کسب و کار (تجاری) شرکت				۱	۱								۴
۱۰	خط مشی ها و شرایط همکاری با اشخاص ثالث													۱

● ساختار رهبری

در بخش ساختار رهبری، ساختار شرکت، نحوه و شرایط عضویت هیئت مدیره و سایر مباحث مربوط توضیح داده می شود. در جدول ۱۴ سنجه های مرتبط با مؤلفه ساختار رهبری ارائه شده است.

جدول ۱۳. سنجه‌های ساختار رهبری

ردیف	سنجه	Zurich	Samsung	Hannover	MetLife Inc	Hartford	Muenchener	Allstate	Aviva PLC	Swiss Re	Prudential	I A G	Allianz SE	جمع
۱	اطلاعات مربوط به ساختار سازمانی و اعضای هیئت مدیره و کمیته‌های راهبری شرکت		۱	۱						۱	۱	۱	۱	۶
۲	شرح وظایف کمیته‌ها و ساختار مرتبط با توسعه پایدار	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱		۱	۱			۱۰
۳	نحوه و شرایط عضویت در هیئت‌مدیره، گزینش یا انتصاب مدیران		۱			۱					۱			۳
۴	حقوق و دستمزد مدیران و ارتباط آن به عملکرد		۱	۱		۱						۱	۱	۶

● کارکنان

شرح وضعیت و اطلاعات نیروی کاری، سیستم استخدام و سایر اطلاعات مربوط به کارکنان جزء ثابت گزارش‌های پایداری است. در جدول ۱۵ سنجه‌های مرتبط با مؤلفه کارکنان ارائه شده است.

جدول ۱۵. سنجه‌های کارکنان

ردیف	سنجه	Zurich	Samsung	Hannover	MetLife Inc	Hartford	Muenchener	Allstate	Aviva PLC	Swiss Re	Prudential	I A G	Allianz SE	جمع
۱	اطلاعات کلیدی مربوط کارکنان	۱	۱	۱	۱		۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱۱
۲	نحوه ارتقا و توسعه شغلی کارکنان		۱	۱			۱						۱	۴
۳	برنامه مدیریت عملکرد کارکنان		۱		۱		۱	۱					۱	۵
۴	سیستم حقوق و پاداش و مزایای کارکنان و افراد شرکت		۱	۱	۱	۱	۱	۱		۱	۱		۱	۹
۵	سیستم استخدامی شرکت و میزان و کلیات استخدام‌های جدید شرکت و فرصت‌های شغلی موجود		۱	۱	۱		۱			۱	۱		۱	۷
۶	فرهنگ سازمانی مسئولیت پذیر و تقسیم وظایف و اختیارات			۱			۱							۲
۷	منشور اخلاقی و رفتاری مدیر و کارکنان	۱		۱			۱	۱						۴
۸	بازخوردهای دریافتی از مدیران شرکت									۱				۱
۹	روند تغییر نیازها و ترکیب نیروی کار			۱									۱	۲

ردیف	سنجه	Allianz SE	I A G	Prudential	Swiss Re	Aviva PLC	Allstate	Muenchener	Hartford	MetLife Inc	Hannover	Samsung	Zurich	جمع
۱۰	شوراها و گروهها و اتحادیه کارگری و عضویت کارکنان در آن برای ارتباط با کارکنان و احصای مشکلات آنان				۱							۱	۱	۴
۱۱	رضایت مندی کارکنان و دریافت بازخورد از کارکنان	۱												۱۱

• تنوع، شمول اجتماعی و فرصت‌های عادلانه

امروزه توجه به حقوق زنان و مباحثی مانند بهره‌مندی عادلانه از حقوق و مزایای شغلی مبحث مهمی است که در گزارش‌های پایداری نیز بدان اشاره می‌شود.

جدول ۱۶. سنجه‌های تنوع، شمول اجتماعی و فرصت‌های عادلانه

ردیف	سنجه	Allianz SE	I A G	Prudential	Swiss Re	Aviva PLC	Allstate	Muenchener	Hartford	MetLife Inc	Hannover	Samsung	Zurich	جمع
۱	رویکرد و اقدامات نظارتی در محیط کار برای احترام به اصول حقوق بشر، تقویت فرهنگ شمول فراگیر و عاری از تبعیض	۱	۱		۱									۱۰
۲	تنوع و شمول مشتریان و رفتار با مشتریان به صورت عادلانه و بدون تبعیض نژادی		۱	۱		۱								۴
۳	شمول اجتماعی و تنوع جنسیتی در سطح نیروی کار شرکت	۱												۱۲
۴	وضعیت هیئت مدیره و سایر ارکان راهبردی و رهبری شرکت از لحاظ تنوع و شمول	۱												۱۲
۵	شمول و تنوع تأمین‌کنندگان			۱			۱							۳
۶	شمول معلولان در بین کارکنان و مشتریان	۱	۱					۱						۵
۷	شایسته‌سالاری فراگیر بر اساس عملکرد	۱												۱
۸	برنامه شمول اجتماعی و جذب جوانان	۱												۱
۹	شمول مالی و حقوق دستمزد و سایر مزایای کاری منصفانه برای زنان و مردان													۱۰

● فعالیت‌های شهروند شرکتی

ذکر فعالیت‌های شهروند شرکتی و کمک‌های خیرخواهانه و نحوه انجام آن‌ها نیز جزئی از گزارش‌های پایداری است. در جدول ۱۷ سنجه‌های مرتبط با این مؤلفه ارائه شده است.

جدول ۱۷. سنجه‌های فعالیت شهروند شرکتی

ردیف	سنجه	Allianz SE	I A G	Prudential	Swiss Re	Aviva PLC	Allstate	Muenchener	Hartford	MetLife Inc	Hannover	Samsung	Zurich	جمع
۱	سیستم گزارشگری هزینه اقدامات شهروند شرکتی و حسابرسی آن							۱				۱		۲
۲	کلیاتی در خصوص رویکرد، استراتژی‌ها و اهداف شهروند شرکتی	۱										۱		۲
۳	انواع فعالیت‌ها و اقدامات اجتماعی شرکت و افراد بهره‌مند از این اقدامات		۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱۲

● فناوری اطلاعات

شرکت‌ها در گزارش‌های پایداری خود مباحثی چون دیجیتالی سازی فعالیت‌های بیمه، حریم خصوصی و امنیت داده و اطلاعات را مورد تأکید قرار می‌دهند. در جدول ۱۸ سنجه‌های مرتبط با مؤلفه فناوری اطلاعات ارائه شده است.

جدول ۱۸. سنجه‌های فناوری اطلاعات

ردیف	سنجه	Allianz SE	I A G	Prudential	Swiss Re AG	Aviva PLC	Allstate	Muenchener	Hartford	MetLife Inc	Hannover	Samsung	Zurich	جمع
۱	اقدامات شرکت در جهت دیجیتالی سازی، استفاده از کلان داده، هوش مصنوعی و...	۱	۱	۱	۱			۱		۱		۱	۱	۱۰
۲	امنیت داده و اطلاعات و رعایت حریم خصوصی		۱	۱	۱			۱	۱			۱	۱	۱۰

● تغییر اقلیم

امروزه بحث تغییر اقلیم در جهان و از جمله صنعت بیمه مورد تأکید است. در این بخش بر توجه به ملاحظات افشای اقلیم تأکید می‌شود. دستورالعمل مورد تأکید در این زمینه رهنمود افشای اقلیم است که توسط کارگروه افشای مالی اقلیم در سال ۲۰۱۷ منتشر شده است و شرکت‌ها در متن اصلی گزارش‌های پایداری خود به آن تأکید می‌نمایند.

جدول ۱۹. سنجه‌های تغییر اقلیم

ردیف	سنجه	Allianz SE	I A G	Prudential	Swiss Re	Aviva PLC	Allstate	Muenchene	Hartford	MetLife Inc	Hannover	Samsung	Zurich	جمع
۱	ریسک‌ها و تأثیر تغییر اقلیم بر شرکت و محصولات	۱	۱	۱	۱		۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱۱
۲	بررسی استراتژی‌های اقلیمی	۱			۱			۱						۳
۳	ارائه خدمات تخصصی و مشاوره ارزیابی ریسک فجایع طبیعی به مشتریان				۱					۱			۱	۳
۴	شرح مدل‌ها و تغییر اقلیم و فجایع طبیعی	۱			۱		۱	۱	۱	۱				۷

● مشتری

مشتریان و بیمه‌گذاران از ذینفعان کلیدی صنعت بیمه هستند. توجه به نیازهای مشتریان و کسب رضایت آن‌ها جنبه مهم و کلیدی گزارش‌های پایداری است. در جدول ۲۰ سنجه‌های مرتبط با این مؤلفه ارائه شده است.

جدول ۲۰. سنجه‌های مشتریان

ردیف	سنجه	Allianz SE	I A G	Prudential	Swiss Re	Aviva PLC	Allstate	Muenchener	Hartford	MetLife Inc	Hannover	Samsung	Zurich	جمع
۱	رضایت مندی و ارتباط با مشتریان و دریافت بازخورد	۱	۱	۱		۱	۱	۱	۱		۱	۱	۱	۱۰
۲	ارائه خدمات، محصولات با کیفیت، تجارت منصفانه و حذف فرایندهای سلسله مراتبی	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱۲
۳	خدمات مشاوره و برنامه‌های جانبی برای مشتریان		۱	۱				۱		۱	۱			۶
۴	میزان مشتریان شرکت از مناطق مختلف					۱				۱			۱	۳

● اقدامات زیست‌محیطی

مسائل زیست‌محیطی و استفاده از مواد و انرژی تجدید پذیر، کاهش استفاده از کاغذ و تولید ضایعات مسئله مهمی است که جزء ثابت گزارش‌های پایداری است. در جدول ۲۱ سنجه‌های مرتبط با این مؤلفه ارائه شده است.

جدول ۲۱. سنجش‌های اقدامات زیست‌محیطی

ردیف	موضوع	Allianz SE	I A G	Prudential	Swiss Re	Aviva PLC	Allstate	Muenchener	Hartford	MetLife Inc	Hannover	Samsung	Zurich	جمع
۱	مجموعه اقدامات شرکت در راستای حفاظت از محیط‌زیست و هزینه اقدامات			۱	۱				۱	۱	۱	۱	۱	۸
۲	سیستم مدیریت زیست‌محیطی و ارائه گزارش‌ها و اطمینان بخشی مربوط به آن	۱		۱	۱			۱	۱		۱	۱		۷
۳	میزان تولید گازهای گلخانه‌ای به تفکیک جزئیات مصارف و اقدامات در جهت کاهش آن	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱۲

۶- نتیجه‌گیری و بحث

صنایع مختلف، دارای ابعاد و مشخصه‌های زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبردی مختلفی هستند. در این پژوهش تلاش شد با تحلیل محتوای کیفی گزارش‌های پایداری شرکت‌های بیمه منتخب، شاخص‌های گزارش‌های پایداری شناسایی گردد. در این پژوهش ۱۲ گزارش پایداری شرکت‌های بیمه که دارای بالاترین امتیاز زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبردی بر مبنای اطلاعات پایگاه تامسون رویترز بودند، مورد تحلیل قرار گرفت.

شرکت‌های بیمه طیف وسیعی از ذینفعان را در گزارش‌های پایداری خود بر مبنای نیازها و نوع فعالیت و بعضاً با نظرسنجی‌هایی که انجام می‌دهند برمی‌گزینند. نتایج حاصل از این پژوهش نشان‌گر این است که نوع نگاه محدود به ذینفعان در جهان تغییر کرده و شرکت‌ها هم‌اکنون هر فردی را که به نحوی چه مستقیم و چه غیرمستقیم، با فعالیت‌های شرکت در ارتباط است به‌عنوان ذینفع خود برمی‌گزینند. از این رو، نتایج حاصل از این پژوهش منطبق با تئوری ذینفعان است. همچنین یافته‌ها بیانگر این است که شرکت‌های خارجی عمدتاً از استانداردهای ابتکار گزارشگری جهانی برای تهیه گزارش‌های پایداری خود استفاده می‌نمایند و تطابق با استانداردهای گزارشگری پایداری ابتکار گزارشگری جهانی مورد توجه اکثر شرکت‌ها بوده است. این امر با نتایج رویکا و سیرسی (۲۰۱۲) و فوکردی و محتاط (۱۳۹۶) تطابق دارد.

در گزارش‌های پایداری جنبه‌های مختلفی از فعالیت‌های سازمان مورد بحث قرار می‌گیرد. بر مبنای نتایج حاصله، محتوای گزارش‌های پایداری شرکت‌های مطرح بیمه‌ای شامل اطلاعات کلی،

سرمایه‌گذاری پایداری، بیمه پایدار، مباحث مربوط به فعالیت زیست‌محیطی، مشتریان و کارکنان شرکت، عوامل مربوط به ایجاد فرصت‌های عادلانه و تنوع و شمول، مدیریت ریسک، آموزش و توسعه، سلامت و رفاه، مدیریت تطبیق، عوامل مرتبط با تغییر اقلیم، زنجیره تأمین، عوامل سلامت سازمانی و پاسخگویی و ساختار رهبری، فعالیت شهروند شرکتی و فناوری اطلاعات است.

از آنجاکه شرکت‌های بیمه در جهان طیف وسیعی از گزارش‌ها را در قالب‌های مختلف منتشر می‌نمایند، بعضاً در گزارش‌های پایداری این شرکت‌ها تمام جنبه‌های بحث به صورت کامل مورد اشاره قرار نگرفته و بعضاً به گزارش‌های دیگری که توسط شرکت‌ها تهیه می‌شود (مانند گزارش افشای مالی تغییر اقلیم، گزارش سرمایه‌گذاری مسئولانه، گزارش سالانه ...) ارجاع صورت می‌گیرد. بنابراین این امکان وجود دارد که کلیه مؤلفه‌های پایداری در گزارش‌های پایداری شناسایی نشده باشد. از سویی بسیاری از مؤلفه‌های گزارش‌های پایداری جنبه رقابتی برای شرکت‌ها دارد و شرکت‌ها از افشای آن به طور عمومی خودداری می‌نمایند. بنابراین پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی برای شناسایی ابعاد دیگر گزارشگری پایداری که ممکن است در این پژوهش به آن اشاره نشده باشد، سایر گزارش‌های شرکت‌ها مانند گزارش سالانه و اطلاعات وبسایت شرکت‌ها نیز مورد بررسی قرار گیرد.

یکی از محدودیت‌های اصلی این پژوهش، روش تحقیق آن است. از آنجاکه در این پژوهش از تحلیل مضمون برای تحلیل محتوا استفاده شده است، از این رو قضاوت و دیدگاه محققان در استخراج کدها موثر بوده و اگر محقق دیگری اقدام به تحلیل گزارش‌های پایداری نماید ممکن است تفاوت‌هایی در کدهای استخراج شده وجود داشته باشد.

با توجه به تحلیل محتوای کیفی گزارش‌های پایداری شرکت‌های بیمه در این پژوهش، پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی گزارش‌های پایداری شرکت‌هایی غیر از صنعت بیمه نیز مورد بررسی قرار گیرد و مشخص شود که صنایع مختلف چه تفاوت‌هایی در نوع شاخص‌ها و مؤلفه‌های مطرح در گزارش‌های پایداری دارند. نظر به اینکه در این پژوهش شاخص‌های مطرح شده در گزارش‌های پایداری شرکت‌های بیمه خارجی مورد بحث قرار گرفته است، پیشنهاد می‌شود محققان آتی به بررسی نوع نگاه متخصصان ایرانی به شاخص گزارشگری پایداری در صنعت بیمه ایران با استفاده مصاحبه بپردازند. در این پژوهش از تحلیل محتوای کیفی استفاده شد، پیشنهاد می‌شود پژوهشگران آتی به بررسی میزان کاربرد هر یک از شاخص‌های مطرح شده با استفاده از تحلیل محتوای کمی در سطح هر کشور به طور مجزا بپردازند.

شرکت‌ها و مدیران صنعت بیمه می‌توانند برای تهیه گزارش‌های پایداری خود از نتایج این پژوهش استفاده نمایند. یافته‌های این پژوهش بیان‌گر این است که شرکت‌های ایرانی نیز باید همگام با جهان نوع نگاه خود به پاسخگویی را تغییر داده و علاوه بر تهیه گزارش‌های مالی و

پاسخگویی به سهامداران و سرمایه‌گذاران به سایر ذینفعان خود مانند جامعه محلی نیز در قبال عملکرد خود پاسخگو باشند.

۷- تقدیر و تشکر و ملاحظات اخلاقی

این مقاله مستخرج از رساله دکتری است و از حمایت مالی و معنوی پژوهشکده بیمه وابسته به بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران برای انجام استفاده شده است.

فهرست منابع

- پورخانی ذاکله بری مظفر، جهانشاد آزیتا، حیدرپور فرزانه. (۱۳۹۹)، ارائه الگویی برای افشاء اطلاعات پایداری شرکتی و ارزیابی اثر عوامل مرتبط با تئوری علامت‌دهی و ذینفعان بر گزارشگری این اطلاعات، دو فصلنامه حسابداری ارزشی و رفتاری، دوه پنجم، شماره ۱۰، صص ۳۸۵-۴۲۱.
- تبریزی، منصوره. (۱۳۹۳)، تحلیل محتوای کیفی از منظر رویکردهای قیاسی و استقرایی، مجله علوم اجتماعی، ۶۴، صص ۱۰۵-۱۳۸.
- حیاتی، نهاله؛ حجازی، رضوان؛ حسینی، سید علی؛ باستانی، سوسن. (۱۳۹۷)، استخراج مؤلفه‌های زیست‌محیطی از گزارشات فعالیت هیئت‌مدیره شرکت‌ها با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی، پژوهش‌های تجربی حسابداری، دوره هفتم، شماره ۴، صص ۴۳-۷۰.
- فوکردی، رحیم؛ محتاط، مینو. (۱۳۹۶)، تعریف محتوای گزارش پایداری شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی ایران: کاربرد کارت ارزیابی متوازن و دیمتل خاکستری، نشریه مدیریت صنعتی، دوره هشتم، شماره ۴، صص ۷۳۵-۷۶۴.
- کاشانی پور محمد، فتحی، محمدرضا، فرجی، امید، رحمانی محمد. (۱۳۹۹)، آینده پژوهی گزارشگری پایداری با به کارگیری رویکرد سناریونویسی، دو فصلنامه حسابداری ارزشی و رفتاری، دوره پنجم، شماره ۱۰، صص ۱۰۱-۶۹.
- مصطفایی، پرستو، حسینی، سید علی. (۱۴۰۰). تحلیل محتوای کیفی گزارش مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها با تاکید بر ذینفعان اجتماعی. پژوهش‌های تجربی حسابداری، دوره یازدهم، شماره ۳، صص ۶۱-۸۰.
- معصومی سید رسول، صالح نژاد سید حسن، ذبیحی زرین کلایی علی. (۱۳۹۷)، شناسایی متغیرهای مؤثر بر میزان گزارشگری پایداری شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، دانش حسابرسی، دوره هجدهم، شماره ۷۰، صص ۲۲۱-۱۹۵.

مؤمنی راد؛ اکبر؛ علی آبادی، خدیجه؛ فردانش، هاشم؛ مزینی، ناصر. (۱۳۹۲)، تحلیل محتوای کیفی در آیین پژوهش: ماهیت، مراحل و اعتبار نتایج. اندازه گیری تربیتی، دوره چهارم، شماره ۱۴، صص ۱۸۷-۲۲۲.

- Allianz. 2019. Collaborating for a sustainable future. Sustainability report. <https://www.allianz.com/en.html>.
- Allstate. 2019. How we serve society and our stakeholders. Sustainability report. <https://www.allstate.com/>
- Aviva. 2019. Environmental, Social and Governance Data. Sustainability report. <https://www.aviva.com/>.
- Braun, V., and V.Clark .2006. Using Thematic Analysis in Psychology. *Qualitative Research in Psychology* 3(2): 77-101.
- Brockett,A., Z. Rezaee. 2012. Brief history of sustainability reporting. In *Corporate Sustainability: Integrating Performance and Reporting*. Wiley: Hoboken, NJ: 27-35.
- Carnegie,G. Parker,L. and E.Tsahuridu. 2020.It's 2020: What is Accounting Today?. *Australian Accounting Review*, Wiley Online Library,last assessed 12 Agust 2021:65-73
- Christofi,A.,P. Christofi,. And S. Sisaye. 2012. Corporate sustainability: historical development and reporting practices. *Management Research Review* 25(2): 157-172.
- Eccles, R. G., and J. Strohle. 2018. Exploring social origins in the construction of ESG measures. Available at SSRN 3212685..
- Freeman, R.E.1984. *Strategic Management: A stakeholder Approach*. Boston, MA: Pitman.
- Gray, R.H., D.L. Owen,. and K.T. Maunders. 1987. *Corporate Social Reporting: Accounting & Accountability*.Prentice-Hall, Hemel Hempstead".
- GRI. 2018. Sustainability Disclosure Database Data Legend. <https://www.globalreporting.org/SiteCollectionDocuments/GRI-Data-Legend-Sustainability-Disclosure-Database-Profiling.pdf>
- Griffin, J. J., and J. F. Mahon.1997. The corporate social performance and corporate financial performance debate: Twenty-five years of incomparable research. *Business & society* 36(1): 5-31.
- Hannover RE. 2019. Sustainability Report. <https://www.hannover-re.com/>.
- Higgins, C., and B.Coffey. 2016. Improving how sustainability reports drive change: a critical discourse analysis. *Journal of cleaner production* 136:18-29.
- Insurance Australia Group. 2019. Being guided by our purpose helps us create communities ready for anything. 2019 Sustainability report. <https://www.iag.com.au/>

- Lock, I., and P. Seele. 2015. Analyzing sector-specific CSR reporting: Social and environmental disclosure to investors in the chemicals and banking and insurance industry. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 22(2):113-128.
- Metlife. 2019. Sustainability Report. <https://www.metlife.com/>
- Munich Re. 2019. Corporate responsibility report. 2019 Sustainability Report
- Papoutsis, A., and M. S. Sodhi. 2020. Does disclosure in sustainability reports indicate actual sustainability performance?. *Journal of Cleaner Production* 260:121049.
- Perez, F., and L. E. Sanchez. 2009. Assessing the evolution of sustainability reporting in the mining sector. *Environmental management* 43(6): 949-961.
- Prudential Financial, Inc. 2019. Sustainability Report. <https://www.prudentialesg.com>
- Reuters, T. 2017. Thomson Reuters ESG Scores. <https://www.refinitiv.com/en/sustainable-finance/esg-scores>
- Reuters, T. 2019. Environmental, social and governance (ESG) scores from Refinitiv. <https://www.refinitiv.com/>
- Ribando J.M., and G. Bonne. 2010. A new quality factor: Finding alpha with ASSET4 ESG data. Thomson Reuter, Starmine Research Note, <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.429.577&rep=rep1&type=pdf>.
- Roca, L. C., and C. Searcy. 2012. An analysis of indicators disclosed in corporate sustainability reports. *Journal of Cleaner Production* 20(1):103-118.
- Şahin, Z., F. Çankaya, and Z. Yılmaz. 2016. Content analysis of sustainability reports: a practice in turkey. In 7th European Business Research Conference : 15-16.
- Samsung Fire & Marine Insurance. 2019. Good insurance company for better life. Sustainability Report. <https://www.samsungfire.com/>
- SASB. 2019. Materiality map. Available online: <https://www.sasb.org/>
- Scholten, B. 2011. Corporate social responsibility in the international insurance industry. *Sustainable Development* 19(2):143-156.
- Shea, M. I., and J. W. Hutchin. 2013. The insurance industry must champion sustainability. *Thunderbird International Business Review* 55(6): 659-672.
- Sikacz, H., and P. Wolczek. (2018). ESG Analysis of Companies Included in the Respect Index Based on Thomson Reuters EIKON Database. Research Papers of Wrocław University of Economics.
- Sikacz, H., and P. Wolczek. 2018. ESG Analysis of Companies Included in the Respect Index Based on Thomson Reuters EIKON Database. Research Papers of Wrocław University of Economics.

- Swiss Re. 2019. Accelerating sustainable progress. Sustainability report. <https://reports.swissre.com/>
- The Financial Stability Board (FSB). 2017. Task Force on Climate-related Financial Disclosures. <https://www.fsb.org/>
- The Hartford. 2019. Inspired to reach higher. Sustainability Report. <https://www.thehartford.com/>
- UN Principles for Responsible Investment. (n.d.a). Introducing responsible investment. Retrieved from <http://www.unpri.org/introducing-responsible-investment>.
- UNEP Finance Initiative. 2012. Principles for sustainable insurance. Retrieved from www.unepfi.org/psi/the-principles/
- Witkowska, J. 2014. Stakeholders on the insurance market, *olsztyn economic journal* 9(3).
- Zhou, Y. 2011, November. Materiality approach in sustainability reporting: applications, dilemmas, and challenges. In 1st World Sustainability Forum 1: 1-12.
- Zurich Insurance Group. 2019. Sustainability highlights. <https://www.zurich.com/>